

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРЕТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ
РОЗВИТКУ**

**Наративна психологія
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2017**

УДК 159.923.2
ББК 88.5я73
Н 54

*Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Житомирського державного університету імені Івана Франка
протокол №9 від 28.04.2017 р.*

Рецензенти:

- Якимчук І.П.** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.
- Косигіна О. В.** – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки й андрагогіки Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

М54 Методичні рекомендації до курсу «Наративна психологія» / укладач:
К. А. Марчук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. – 30 с.

У цьому навчально-методичному виданні представлені методичні рекомендації для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Наративна психологія».

Методичні рекомендації укладені на допомогу студентам спеціальності 054 «Психологія»; адресовані також викладачам, які працюють із психологічними дисциплінами.

УДК 359.923.2
ББК 88.5я73

©Марчук К. А., 2017

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Загальні положення.....	5
2. Структура навчальної дисципліни.....	7
3. Загальні рекомендації до організації самостійної роботи студентів	8
4. Модуль 1. Основи нарративної психології.....	10
5. Лекційний курс.....	11
6. Практичний курс.....	15
7. Завдання до підсумкової модульної роботи.....	25
8. Вимоги до заліку.....	25
9. Перелік питань до заліку	25
10. Рекомендована література до курсу.....	26
11. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів із навчальної дисципліни.....	30

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Наративна психологія» містить матеріали теоретичного та практичного характеру, спрямовані на формування у студентів-психологів комплексу знань та вмінь, необхідних для формування фахової компетенції.

Предметом вивчення «Наративної психології» є особистість у наративному вимірі (індивідуальний досвід особистості, відображений у наративних текстах, породжених у результаті когнітивних та інтерпретаційних процесів). Наративний аналіз звернений на вивчення особистісних та внутрішньособистісних процесів, за допомогою яких людина осмислює історію власного життя. Наративний модус розуміння людини дозволяє осмислювати суть ситуації клієнта, допомагає йому розібратися у собі, вибудувати більш продуктивну «історію», з якою він міг би змиритися, прийняти за свою, або план, за яким можна здійснювати подальшу історію свого життя.

Методичні рекомендації до курсу «Наративна психологія» розроблені на допомогу студентам у підготовці до семінарських занять та підсумкового контролю.

У методичних рекомендаціях представлено структуру навчальної дисципліни, тематику лекційних занять, план та основні завдання до кожного семінарського заняття, наведено рекомендовану основну та додаткову літературу, означено основні вимоги та критерії до оцінювання знань студентів, окреслено коло питань, які виносяться на підсумковий контроль.

Таким чином, видання методичних рекомендацій з навчальної дисципліни «Наративна психологія» є доцільним та своєчасним.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Теоретичну основу курсу склали напрацювання зарубіжних та вітчизняних вчених, які у різні часи займалися проблемами наративної психології (Дж. Брунер, Т. Р. Сарбін, В. Барр, М. Уайт, Й. Брокмейер, Р. Харре, М. Л. Крослі та ін.) і наративної практики (Дж. Фрідман, К. Людвіг, К. Жорняк, К. Калмикова, Е. Мергенталер та ін.). Програма охоплює всі змістовні модулі, визначені анотацією для мінімальної кількості годин, передбачених стандартом.

Предметом вивчення «наративної психології» є особистість у наративному вимірі (індивідуальний досвід особистості, відображений у наративних текстах, породжених у результаті когнітивних та інтерпретаційних процесів). Наративний аналіз звернений на вивчення особистісних та внутрішньособистісних процесів, за допомогою яких людина осмислює історію власного життя.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія (загальні особливості вищих форм мозкової діяльності), психологія особистості (становлення та розвиток особистості), дискурсивна психологія (дискурс як об'єкт наративного аналізу), вікова і педагогічна психологія (дитячі наративи і наративи дорослих), соціальна психологія (особистість в соціумі), психолінгвістика (процеси породження та розуміння текстів), літературознавство (наративний аналіз текстів художньої літератури), психологія художньої творчості (текст як об'єкт наративного аналізу), текстологія, семіотика (різнобічне вивчення текстів), герменевтика (інтерпретація та тлумачення текстів) та ін.

Основною **метою** викладання дисципліни «Наративна психологія» є формування у майбутніх практичних психологів системи знань із наративної психології, яка пов'язана із рядом провідних напрямків сучасної психології та філології: когнітивна психологія, галузева психологія, семіотика, текстологія, психолінгвістика, психологічна герменевтика та ін.

1.2. Основними **завданнями** курсу є вивчення таких проблем, як:

- Особливості психологічної герменевтики
- Теорія наративу як наукова проблема
- Ключові поняття наративної психології
- Наративна психологія як напрям психологічних досліджень
- Методологічні засади наративної психології
- Поняття дискурсу та наративу
- Наратив як модель світу.
- Наратив як особливий вид дискурсу
- Зв'язок мови і мислення у творенні наративів
- Загальна характеристика оповідних текстів
- Основні функції наративу
- Типологія текстів-наративів
- Особливості наративної роботи з клієнтом
- Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду

- Специфіка дослідження клієнтських автонаративів
- Рівні функціонування наративів

В результаті вивчення курсу студент повинен **знати**:

- Основні методологічні засади постнекласичної психології, зокрема психологічної герменевтики; особливості функціонування наративної психології у межах психологічної герменевтики
- Особливості наративної психології як методу психологічних досліджень; основні ключові поняття наратології
- Особливості функціонування дискурсу та наративу
- Роль та функції автонаративу у формуванні особистості
- Типологію текстів-наративів
- Особливості наративної роботи з клієнтом
- Рівні функціонування наративів

У процесі вивчення курсу «Психолінгвістика» студент повинен **вміти**:

- Здійснювати теоретичний аналіз літератури до курсу
- Аналізувати існуючі наративні практики
- Створювати та інтерпретувати автонаративи
- Здійснювати наративний аналіз клієнтських життєвих історій
- Інтерпретувати та аналізувати тексти та дискурси відповідно до заданих критеріїв

Логіка і структура курсу «Наративна психологія» та передбачені цією програмою методи дослідження дозволять студентам здобути комплекс знань, вмінь і навичок, необхідних як для застосування у подальшій професійній діяльності, так і при проведенні самостійних наукових досліджень під час написання дипломних і курсових робіт.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Денна форма					Заочна форма					
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд		С.р	Л.	П.	Лаб.	Інд.
Модуль 1. Основи наративної психології											
Змістовий модуль 1. Наративна методологія у постнекласичній психології											
Тема 1. Наративна психологія у системі психологічних наук		2				10		2			10
Тема 2. Основні засади наративної психології		2				10					
Тема 3: Наратив як засіб організації особистого досвіду		2	2						2		10
Разом за змістовим модулем		6	2			20		2	2		20
Змістовий модуль 2. Наративний підхід у сучасній психотерапії											
Тема 3. Наративні практики у сучасній психології			4			10			2		6
Тема 4. Наративний метод у психотерапії		2	4			6					10
Разом за змістовим модулем		2	8			16			2		16
Всього за модуль	54	8	10			36		2	4		36
Всього годин	54	8	10			36		2	4		36

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід’ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- опрацювання першоджерел;
- підготовка рефератів;
- виконання професійно-орієнтованих завдань;
- підготовка до підсумкових модульних робіт;
- підготовка до заліку.

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання можуть розглядатися під час лекції, але також виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
- Скориставшись бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним) чи електронними джерелами, запропонованими у списку рекомендованої літератури до практичного заняття, визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов’язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам’ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв’язавши практичні завдання.

Опрацювання першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для цього можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте запропоноване першоджерело.

- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Представте прочитаний текст у вигляді тез або анотації, використовуючи, при потребі, схеми, таблиці, графіки тощо.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.
- Задля економії часу й зусиль конспект можна замінити опрацюванням сканованого чи скопійованого тексту: підкресленням або виділенням основного за допомогою маркерів та олівців, помітками на полях, нумерацією та ін.

Підготовка рефератів передбачає глибокий та детальний аналіз проблеми, винесеної у темі реферату.

Алгоритм підготовки.

- Ознайомтеся з вимогами до реферату.
- Підберіть літературу, у якій розкривається тема реферату. При підборі літератури можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним) та електронними джерелами мережі інтернет.
- Складіть план реферату.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Оформіть реферат відповідно до вимог.
- На основі реферату підготуйте усну доповідь на практичне заняття.

Підготовка до підсумкової модульної роботи (ПМР) та заліку має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР або заліку.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки

теоретичних питань до практичних занять та виконання завдань до лабораторних занять.

- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

Примітка: якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або при виконанні практичних завдань, то можете звернутися за консультацією до викладача. Час проведення консультацій, зазначений у графіку проведення консультацій (кафедра теоретичної психології та психології розвитку).

Модуль 1: Основи наративної психології

Назви змістових модулів та тем	Всього годин	Кількість годин				Самостійна Робота	Форма контролю
		лекції	практичні	лабораторні	Індивідуаль на робота		
Змістовий модуль 1							
Наративна методологія у постнекласичній психології							
Тема 1: Наративна психологія у системі психологічних наук		2				10	
Тема 2: Основні засади наративної психології.		2				10	
Тема 3: Наратив як засіб організації особистого досвіду		2	2				
Разом за змістовим модулем		6	2			20	
Змістовий модуль 2							
Наративний підхід у сучасній психотерапії							
Тема 3: Наративні практики у сучасній психології			4			10	
Тема 4: Наративний метод у психотерапії		2	4			6	
Разом за змістовим модулем		2	8			16	

Всього за модуль	18	8	10			36	
------------------	----	---	----	--	--	----	--

Лекційний курс:

Тема 1. Наративна психологія у системі психологічних наук

Мета: Сформувати у студентів уявлення про наративну психологію як напрям психологічного дослідження у контексті постнекласичної психології.

Професійна спрямованість: уміння визначати об'єкт та предмет досліджуваної теми, встановлювати міждисциплінарні зв'язки.

План

1. Методологічні засади сучасної постнекласичної психології
2. Особливості психологічної герменевтики
3. Теорія наративу як наукова проблема
4. Ключові поняття наратології

Основні поняття	<i>Постнекласична психологія, наративна психологія, психологічна герменевтика, методологія, текст, дискурс, наратив, особистість, діалогічність.</i>
------------------------	--

Література:

1. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
2. Чепелева Н. В., Яковенко Л. Ф. Теоретические положения нарративной психологии. - Психологічна герменевтика / За ред. Н. В. Чепелевої. – Київ, 2001. – С. 63-75.
3. Герменевтика: история и современность. — М.: Мысль, 1985. — 304 с.
4. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
5. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Електронний ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступа : http://www2.usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.
6. Шмид В. Нарратология. — М.: Языки славянской культуры, 2003. — 312 с.

Контрольні запитання і завдання:

1. Складіть характеристику сучасній постнекласичній психології.
2. У чому суть психологічної герменевтики?
3. Охарактеризуйте роль та місце психологічної герменевтики у системі психологічних наук.
4. Які психологічні проблеми лежать у полі дослідження психологічної герменевтики?

Тема 2. Основні засади наративної психології

Мета: Сформувані у студентів уявлення про наративну психологію як окремий напрям психологічного дослідження особистості..

Професійна спрямованість: уміння визначати об'єкт та предмет досліджуваної теми, встановлювати міждисциплінарні зв'язки.

План

1. Наративна психологія як напрям психологічних досліджень
2. Методологічні засади наративної психології
3. Поняття дискурсу та наративу

Основні поняття	<i>Наративна психологія, психологічна герменевтика, методологія, текст, дискурс, наратив, особистість, діалогічність.</i>
----------------------------	---

Література:

1. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
2. Чепелева Н. В., Яковенко Л. Ф. Теоретические положения нарративной психологии. - Психологічна герменевтика / За ред. Н. В. Чепелевої. – Київ, 2001. – С. 63-75.
3. Чепелева Н. В. Психологические механизмы понимания и интерпретации личного опыта. // Актуальні проблеми психології. Том 2. Психологічна герменевтика / за ред. Н. В. Чепелевої. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 3-13.
4. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
5. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Электронный ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступа : http://www2.usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.
6. Шмид В. Нарратология. — М.: Языки славянской культуры, 2003. — 312 с.

Контрольні запитання і завдання:

1. Дайте визначення поняття «Наративна психологія».
2. Охарактеризуйте міждисциплінарні зв'язки наративної психології.
3. Охарактеризуйте основні напрямки розвитку сучасної постнекласичної психології.
4. Доведіть, що наративна психологія є самостійним напрямом психологічних досліджень.

Тема 3. Наратив як засіб організації особистого досвіду

Мета: формувати у студентів уявлення про наратив, як особливий тип дискурсу, спрямований на структурування та переосмислення життєвої історії особистості.

Професійна спрямованість: вміння здійснювати порівняльний аналіз різних типів наративних текстів, вміння створювати та інтерпретувати власні тексти-наративи.

План

1. Наратив як модель світу.
2. Наратив як особливий вид дискурсу
3. Зв'язок мови і мислення у творенні наративів
4. Загальна характеристика оповідних текстів
5. Основні функції наративу
6. Типологія текстів-наративів

Основні поняття	<i>Наратив, дискурс, наративний аналіз, особистість, особистісний досвід, дія, сюжет, хронологія, автор, читач, реципієнт, тема, персонаж, хронотоп, символ, асоціація, мова, мислення, інтелект.</i>
------------------------	---

Література:

1. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
2. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Електронний ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступа : http://www.2usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.
3. Шмид В. Нарратология. — М.: Языки славянской культуры, 2003. — 312 с.

4. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
5. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.

Контрольні запитання і завдання:

1. Що таке наратив?
2. Означте основні характеристики наративів.
3. Схарактеризуйте основні функції текстів-наративів.
4. Схарактеризуйте роль мови та мислення в породженні наративних текстів.

Тема 4. Наративний метод у психотерапії

Мета: Сформувати у студентів уявлення про особливості функціонування наративного методу у психотерапії.

Професійна спрямованість: уміння здійснювати наративний аналіз клієнтських життєвих історій, виражених у формі автонаративів.

План

1. Загальна характеристика методу оповідання історій у психотерапії
2. Особливості наративної роботи з клієнтом
3. Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду
4. Специфіка дослідження клієнтських автонаративів
5. Рівні функціонування наративів

Основні поняття	<i>Особистість, мовлення, егоцентричне мовлення, ситуативність.</i>
------------------------	---

Література:

1. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
2. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
3. Чепелева Н. В. Психологические механизмы понимания и интерпретации

личного опыта. // Актуальні проблеми психології. Том 2. Психологічна герменевтика / за ред. Н. В. Чепелевої. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 3-13.

4. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
5. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Электронный ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступа : http://www2.usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.

Контрольні запитання і завдання:

1. Поміркуйте: у чому переваги використання методу оповідання історій у психотерапії? Які недоліки цього методу?
2. Охарактеризуйте специфіку наративної роботи з клієнтом.
3. Що таке наратив? Які функції він виконує у формуванні особистості?
4. Охарактеризуйте рівні функціонування наративів.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1.

Тема. Наративні практики у сучасній психології

Мета: Сформувати у студентів систему знань, пов'язану з функціонуванням різних типів наративів дітей та дорослих.

Професійна спрямованість: уміння характеризувати наративи за типами, якісно інтерпретувати дитячі та дорослі наративи.

План

1. Типологія автонаративів:
 - емоційно-нейтральний тип
 - емоційно-позитивний тип
 - емоційно-негативний тип
 - амбівалентний тип
2. Наративи дорослих. Дитячі наративи.
3. Роль наративу у формуванні особистісної ідентичності

Основні поняття	<i>Наратив: дорослий, дитячий, особистісна ідентичність, типи наративів: емоційно-нейтральний, емоційно-позитивний,</i>
------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомтеся із концепцією наративного тренінгу для людей похилого віку, розробленою Н. В. Чепелевою (№2 у списку літератури, С. 145-148).

Література:

1. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
2. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.

Практичне заняття № 2.

Тема. Наративні практики у сучасній психології

Мета: Сформувати у студентів систему знань, пов'язану з функціонуванням різних типів наративів дітей та дорослих.

Професійна спрямованість: уміння характеризувати наративи за типами, якісно інтерпретувати дитячі та дорослі наративи.

План

1. Наративні практики особистісного зростання:
 - гендерні практики інтерпретації особистого досвіду (Титаренко Т. М.)
 - особливості сприйняття політичних міфо-сюжетів студентською молоддю (Гуцон С. Ю.)
 - особливості футурологічного наративу у жінок, які мають досвід онкологічного захворювання (Березко І. В.)
 - особистісний розвиток молодших школярів та підлітків засобами наративної психології (Шиловська О. М.)
2. Роль наративу у формуванні особистісної ідентичності

Основні поняття	<i>Наратив, наративна психологія, особистісне зростання, футурологічний наратив, молодший школяр, підліток.</i>
------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомтеся із однією з наративних практик, представлених у плані. Підготуйте презентацію цього дослідження та представте в групі.

Підберіть додаткову інформацію про проведення досліджень із застосуванням наративного методу в Україні або за кордоном.

Література:

1. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
2. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
3. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
4. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Електронний ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступа : http://www2.usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.

Практичне заняття № 3.

Тема. Наративний метод у психотерапії

Мета: Сформувати у студентів уявлення про особливості функціонування наративного методу у психотерапії.

Професійна спрямованість: уміння здійснювати наративний аналіз клієнтських життєвих історій, виражених у формі автонаративів.

План

1. Загальна характеристика методу оповідання історій у психотерапії
2. Особливості наративної роботи з клієнтом
3. Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду

Основні поняття	<i>Наратологія, наративний метод, наратив, автонаратив</i>
------------------------	--

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацюйте та перенесіть у зошит таблицю «Психологічні особливості типів наративів» (№2 у списку літератури, с. 114).
2. Напишіть історію свого життя від народження і до сьогоднішнього дня. За бажання можна спробувати додати опис власного майбутнього, яким ви його бачите (обсяг, формат, жанр – значення не мають).

Література:

1. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
2. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
3. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
4. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Електронний ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступа : http://www.2usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.

Практичне заняття № 4.

Тема. Наративний метод у психотерапії

Мета: Сформувати у студентів уявлення про особливості функціонування наративного методу у психотерапії.

Професійна спрямованість: уміння здійснювати наративний аналіз клієнтських життєвих історій, виражених у формі автонаративів.

План

1. Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду
2. Специфіка дослідження клієнтських автонаративів
3. Рівні функціонування наративів

Основні поняття	Наратологія, наративний метод, наратив, автонаратив
------------------------	---

Завдання для самостійної роботи

1. Уважно прочитайте написану Вами життєву історію. Визначте тип автонаративу (відповідно до типології Н. В. Чепелевої). Здійсніть наративний аналіз автонаративу відповідно до визначеного типу.
2. За тим же принципом здійсніть наративний аналіз одного з автонаративів, запропонованих у додатку 1.

ДОДАТОК 1.

Дарина Г.

Жизнь – это вечная война. Иногда с собой, иногда с внешним миром. Моя война началась 4 августа семнадцать лет назад, когда я впервые увидела белый свет. И даже тот мир был мне куда понятней. Тот мой первый крик не сравнится в отчаянии с нынешним молчанием моим. Детство было одним из самых ярких, светлых, вкуснопахнущих пятен в книге моей жизни. Оно было не омрачено ничем, что я не могла бы понять, было душистым, с грязными руками от орехового сока. Не знало оно, зеленое, гнева и несправедливости. И пролетело очень быстро.

Дверь захлопнулась очень быстро, оттесняя меня от душистого летнего поля. Чьи-то холодные руки подняли меня, грубо усадили на чертовски длинную тропу и пнули, чтобы я побыстрее шевелилась. Тропа часто виляла, я сходила с нее и сворачивала не туда, куда нужно. Я спасала птиц, потом же чесала руки от их укусов, но искала глазами в небе их следы, пытаюсь понять – долетели они или нет.

Однажды, лежа на промерзшей земле леса, я поклялась, что когда смерть меня схватит, она почувствует у себя на роже мой кулак. То было новое начало и новый конец.

Дарина Р.

Кожного року на світ народжуються маленькі діти. Народилася і я. Мама і тато – це ті люди, які дали мені життя, в без них я ніщо. З дитинства пам'ятаю, як ходила в дитсадочок. Це були роки, коли в кожному хвилину можна було погратися. Моя мама пекла мені смачні тортики та різні солодоці і ми з сестрою завжди смакували їх та пили чай. Настав час, коли я пішла до школи, мій перший дзвінок, коли я завітала до школи, все здавалося великим та цікавим. Усі дітки в першому класі були засмучені, плакали, а я з радістю чекала, як піду в школу, познайомлюся з учителькою.

Коли мені було 6 років, я дуже хотіла собі маленьке цуценя, але мені не дозволяли. На Новий рік я загадала бажання, щоб у мене було цуценя, але минув майже рік...та 30 грудня я вийшла надвір і біля мого будинку було маленьке голодне цуценя. Я підібрала його, нагодувала, помила. Ми з ним завжди гралися, я навчила його давати лапу. У школі в нас були концерти, ми всі вдягали костюми, виступали і отримували подарунки.

У старшій школі я дружила з Настею, вона була моєю найкращою подругою, ми гуляли, завжди були разом. Також ми з класом ходили на пікнік, в парк, в театр – це були незабутні часи, але настав час прощатися з школою...На нашому випускному всі були дуже гарними, класний керівник говорив такі гарні слова. Але найбільше мені запам'ятався танець з батьками. Тепер настав час здавати ЗНО, було неймовірно важко, але все пройшло добре, і я вступила до університету. Емоції переповнювали мене...Все було чудово: нові знайомства, друзі. Також я познайомилась зі своєю групою – усі такі добрі і дружелюбні. Я дякую їм за це.

Ольга С.

«Вже дев'ятий місяць мене з нетерпінням чекають, та ніхто ще не знає, що я з'явлюсь саме завтра. Ох і радісно ж буде всім! Напевно мама вже вигадала мені ім'я. Нещодавно вона гладила мене і казала, як любить.

Коли я народилася на світ, - ніхто не очікував, що це станеться так раптово, навіть лікарі. Мама не одразу отримала мене, поки мене вбирали в пелюшки, вона від втоми встигла заснути. Снівся їй сад. А в тому саду її прабабуся збирала яблука. Піднімаючи кожне, вона клала його до кошика і промовляла: «Віра, Віра, Віра». Коли матуся прокинулася, мене вже внесли у кімнату. Вона взяла мене на руки, пильно поглянула на моє обличчя і промовила: «Так це ж Віра!».

Коли настав день мого хрещення, мама вже встигла переконати татуся назвати мене Вірою. Росла я дуже повільно. «Маленька комашка» - так називала мене бабуся. Вона турботливо доглядала мене, поки мама їздила на навчання. Хоча я й була зарахована до дитячого садочка, проте відвідувала його рідко. Завжди знаходився хтось, хто шкодував мене під час зборів до садочка.

Ось і перший клас. Багато діток, друзів мене чекали кожного дня. Моя перша вчителька, здається, була найдобрішою серед учителів. Мені пощастило.

Оскільки мої батьки музиканти, мені, звичайно ж, судилося навчатися у музичній школі. О, це було моє захоплення! Уроки фортепіано приносили масу задоволення. Також я любила співати та виступати на сцені у нашому селищі. Кожного дня, відвідавши школу, музичну школу або гурток малювання, я приходила дуже виснажена додому, робила уроки та все ж знаходила сили дратуватися зі старшим братом. Все дитинство ми з ним «воювали». Скільки шкоди накоїли разом та скільки разів вибачалися перед мамою.

Друзів у мене було небагато, проте всі вони були найкращі. В старших класах я почала задумуватися про своє майбутнє. Розуміла, що вслід за батьками не піду, музика – то моє хобі. В якийсь момент я стала захоплюватись книгами, а особливо психологічною літературою. Саме тоді й зрозуміла, що хочу бути психологом. Батьки підтримали мене у цьому.

І ось сьогодні я маленькими кроками йду по дорозі до однієї із своїх мрій. Ще декілька кроків і вона стане реальністю».

Вероніка С.

Існує думка, що у кожної людини є своя місія у цьому житті, своє призначення. Більшість із нас не замислюється над цим, проте, якщо заглибитись у це питання, то з'являється безліч запитань, на які немає відповідей.

Я народилася 21 червня 1996 року о 04.00. У дитинстві, мама казала, я була досить спокійною дитиною, не галасувала ночами, давала спати батькам і взагалі зі мною ніяких труднощів не було. Коли мені виповнилось 4 роки, батьки почали помічати, що мені дуже подобаються гудзики. Коли я приходила до хрещеної в магазин, то починала розстібувати одяг, що був на манекенах і назад застібувати.. Мене можна було залишити там на добрих дві

години і мені це дуже подобалось. З дитинства я любила розповідати вірші і бути в центрі уваги. Тому з другого класу брала участь у шкільних виставах. Мені давали різноманітні ролі: від Жучки з Ріпки до пасербиці Марушки з казки «Дванадцять місяців». Також мені подобалось танцювати і вивчати англійську мову. На вихідних я любила приїздити до бабусі з дідусем, а на зимових канікулах і зовсім у них жила. До них у гості приїздила моя двоюрідна сестра з Києва і ми весело проводили час. Коли мені було 12, мама була вагітна моїм братом. Тоді ми вирішили поїхати з України. Ми жили в Італії півроку. Там я знайшла багато друзів, навчалась у італійській школі і навіть закохалась. Влітку, коли мені виповнилось 13, ми повернулись до України. Мені довелось переходити до нової школи. Я навчалась у ЗОШ №33 і саме з того часу почала вести активну творчу діяльність. Коли я була за кордоном, то я не мала змоги дивитись дивитись українські канали і дуже сумувала за українською мовою, з того часу я почала цікавитись літературою, прочитала немало книг. У 33 школі я писала вірші, грала на сцені, співала, брала участь у конкурсах і навіть зайняла перше місце у конкурсі «Я і Всесвіт». У 17 років я випустилась зі школи і вступила до ЖДУ ім. І. Франка на спеціальність «Соціальна педагогіка». Тут достатньо цікаво навчатись, але найбільше мені подобається можливість відкрити себе. Зараз мені 19 років, я – студентка 3 курсу, граю у студентському театрі і мені це до вподоби. Тож якою є мрія місія? Ще не знаю, але впевнена, що важлива».

Олександра Ч.

Привіт, мене звуть Саша і мені 17 років. Хочу розповісти вам історію мого життя.

1 травня 1998 року о 23:45Найкраще в неї виходило ламати брату іграшки, псувати домашню бібліотеку, малювати в книжках і вирізати з них сніжинки. Оскільки на вулиці не було моїх ровесників – доводилося грати зі старшим братом та його друзями у стрілялки та футбол. Згодом я познайомилась із хлопчиком мого віку, ми ходили на риболовлю, гралися, робили пліт із пляшок та гілок. У 3 роки я познайомилась зі своєю найкращою подругою, з якою дружу і досі. А потім я пішла до школи.

У школі я зайнялася музикою, співала, займалась у театральному гуртку. У 2011 році пішла навчатись у «Центр творчості дітей та молоді» на естрадний спів.

У 2012 році вступила до житомирського обласного педагогічного ліцею на історичний курс. Навчалась там 3 роки. Це були цікаві підліткові роки. Там навчали дорослого життя, вчили бути самостійними. Найбільш цікавими були поїздки по Україні, в різні міста і села. Але згодом нас перейменували на Житомирський обласний ліцей-інтернат для обдарованих дітей, ця назва здавалась мені дивною. У 2015 році я закінчувала одинадцятий клас, мріяла про це всі 11 років, і ось ми вже стоїмо на сцені, отримуємо атестати, зустрічаємо світанок разом, розбіглися хто куди. Літо промайнуло швидко – і ось я уже студентка. Навчаюсь на самому творчому соціально-психологічному

факультеті. Ось так проходить моє життя, часом сумно, часом хвилююче, але найбільше позитивних моментів мені дарують мої близькі.

Надія П.

24 липня 1998 року для моїх батьків мав би бути звичайним днем, але мама, вставши зранку і відчувши сильний біль внизу живота зрозуміла, що цей день буде важким і, напевно, найщасливішим для них, адже саме того дня на світ з'явилася я. Всі були дуже раді появі такого чуда і мій дідусь дав мені почесне ім'я Надія, в честь моєї бабусі, яку він палко кохав усім серцем.

Перший рік життя виявився важким для моїх рідних. Вони добряче намучились зі мною, адже я була неспокійною. У 12 місяців я зробила свої перші кроки і вже почала складати кумедні маленькі речення.

Коли мені виповнилося 3 роки, то всі зрозуміли, що росте «справжня артистка». Мама навчила мене абетки, а коли приходили гості – я влаштовувала їм концерт. Мене ставили на високий стілець і я розповідала все, чому мене навчили мої рідні.

В садок мене віддали у 5 років. Я дуже не любила відвідувати цей заклад, але згодом мені сподобався один хлопчик і моє відвідування стало в радість. У перший клас я йшла зі сльозами на очах. Всю дорогу я голосила: «Що я буду там робити? Я не вмію писати і читати. Я там нікого не знаю!». Але коли я переступила поріг школи і побачила свою першу вчительку, то заспокоїлась – вчителька була хороша і щира. У першому класі я навчилась читати і писати. У другому класі опанувала страшну таблицю множення. Третій клас запам'ятався мені тим, що я почала розуміти годинниковий час. В четвертому класі відбулися мої перші в житті екзамени. Я дуже нервувала, але написала добре. Цей рік був останнім роком перебування у молодшій школі, і мені було страшно цікаво опинитися в 5 класі, адже там мене чекало щось нове і незрозуміле.

5 клас був важким, але цікавим. Нас взяла під крило вчитель російської мови і літератури. Це дуже розумна і мудра жінка. Я її дуже любила. А ще я любила виступати. Якось ми з сестрою підготували пісню. Вона грала на гітарі, а я співала. Цей виступ усім сподобався, після цього я почала часто виступати на різних шкільних заходах. Цього ж року я почала відвідувати музичну школу класу хореографії.

9 клас запам'ятався мені моїм першим коханням. Я закохалася в свого однокласника, якому зовсім не подобалась і це мене постійно засмучувало. Зараз я сміюся з цього, а тоді це була трагедія.

11 клас був дуже насиченим. Підготовка до шкільних екзаменів, до ЗНО, до випуску. Це був важкий рік. Я дуже хотіла прощатися зі школою, адже там усі стали такими рідними. Я стала все більше думати про своє майбутнє. Довго вагалася з вибором професії, але чітко знала, що хочу працювати саме з дітьми. Спочатку я планувала вступати на вихователя дитячого садка, але згодом, дізнавшись про професію соціального педагога, вирішила спробувати вступити на цей факультет. Пам'ятаю свій перший екзамен ЗНО з української мови. Я дуже нервувала і не встигла перенести свій твір у екзаменаційний

зошит. Я дуже засмутилася і думала, що провалила іспит. А коли отримала результати – сміялася і плакала одночасно, бо результати були успішними. Я подала документи у 5 вузів і з великим нетерпінням чекала відповіді. Відповіді прийшли звідусіль, але я обрала Житомирський університет, і досі про це не шкодую.

Зараз у мене насичене життя. Багато нових цікавих предметів, нові знайомства, друзі, нові проблеми. Сподіваюсь, у майбутньому з мене вийде хороший соціальний педагог.

Дарина Б.

Часто мені доводилось читати біографії видатних людей, які так цікаво розповідають факти свого життя. А про себе так важко щось написати...

Народилась я в сонячному Криму, який тепер, на жаль, анексований. Спогадів про місце мого народження у мене небагато, оскільки ми переїхали звідти, коли мені було 11 місяців. Я сподіваюся, що скоро Крим повернеться до України і я знову поїду на свою маленьку батьківщину.

Сім'я моя невелика. Тато, мама, старший братик і я. Себе пам'ятаю з років чотирьох, коли ми жили в селі у бабусі. Це були найкращі роки. Там були мої перші друзі, ми росли серед природи: ходили купатися на річку, у ліс по гриби, пасли корів. Там мене навчили працювати на землі.

Дуже рано я стала самостійною – ходила за два кілометри від домівки до іншої бабусі. Часто робила усіяку шкоду, на це ж підбивала двоюрідного брата. За це ми часто отримували на горіхи. Я дуже любила і люблю своїх дідусів і бабусь. Багато часу я проводила з дідусем – разом їздили на велосипеді по гриби, ходила з ним на роботу в колгосп. Зараз вони старенькі, і ми щотижня їздимо до них в село, допомагаємо в усьому.

Коли мені було 6 років, ми переїхали до Житомира. Я пішла в дитячий садочок, потім до школи №19. Навчалася добре. Дуже любила уроки української мови і літератури, цікавилась історією. Певно, любов до цих предметів мені привила мама, вона – вчитель української мови та літератури.

Після закінчення школи і здачі ЗНО я мріяла вступити до Академії внутрішніх справ, а саме – в Інститут Кримінально-виконавчої служби. Проте при здачі нормативів із фізичної культури мені не вистачило кілька балів. Спочатку я засмутилась, бо бачила велику несправедливість. Після Києва я подала документи до Житомирського державного університету імені І. Франка на соціально-психологічний факультет. Чесно кажучи, у мене не було великого потягу душі тут навчатись, але після того, як почалися студентські дні, перші заняття, знайомства з викладачами, я зрозуміла, що ЖДУ – це круто і цікаво!

Як сказав один із наших викладачів: «студентські роки – найкращі, найвеселіші, найяскравіші роки вашого життя». Таких ніколи не було і ніколи не буде. Тому живіть повноцінно та беріть від життя все». Я сподіваюсь, що так і буде.

Тетяна Б.

Я, Б...Тетяна Р. народилася 3 травня 1998 року. Моє місце народження – село Бовсуни Лугинського району. Моє дитинство пройшло в моєму рідному селі. У трирічному віці у мене народилася молодша сестра Марія. Ми разом гралися, бешкетували, допомагали бабусі і дідусю. Батьки нас любили і балували, виховували за всіма моральними принципами.

У 2004 році я пішла до школи. До сих пір пам'ятаю, як мене маленьку, з двома бантиками і великим портфелем за руку в школу привели мої батьки. Згадується те, як ми разом з моїми однокласниками і першою вчителькою їздили відпочивати до річки. Там ми варили смачну уху, смажили на вогні сало, грали в різні ігри. У 4 класі я їздила відпочивати до Одеси. Це був незабутній відпочинок на морі. У 2006 році я поїхала на віпочинок до Швейцарії. Там було чудово.

У 2014 році я вступила до Кремнянського комбінату, де здобувала виробничу професію водія категорії СІ.

2015 рік – це рік, який став для мене визначним роком мого життя. Після закінчення школи я склала вступні екзамени ЗНО для вступу у вищий навчальний заклад. Віднині я студентка ЖДУ. Живу в гуртожитку, але кожен вихідні їзджу додому, бо сумую за своїми рідними. Я сподіваюся, що в житті я досягну великих висот і все в мене складеться якнайкраще.

Література:

1. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
2. Чепелева Н. В. Проблеми психологічної герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
3. Чепелева Н. В., Яковенко Л. Ф. Теоретические положения нарративной психологии. - Психологічна герменевтика / За ред. Н. В. Чепелевої. – Київ, 2001. – С. 63-75.
4. Чепелева Н. В. Психологические механизмы понимания и интерпретации личного опыта. // Актуальні проблеми психології. Том 2. Психологічна герменевтика / за ред. Н. В. Чепелевої. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 3-13.
5. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВИХ МОДУЛЬНИХ РОБІТ

Умовою допуску до ПМР є виконання всіх обов'язкових видів робіт, передбачених програмою курсу.

I. Тестові завдання (максимальна кількість балів – 20).

Приклад тестового завдання:

1. Основною одиницею наратології є:
А) текст
Б) наратив
В) автонаратив
Г) подія

II. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

Приклад теоретичного завдання:

1. Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду

III. Професійно-орієнтоване завдання (виконується протягом вивчення навчальної дисципліни). Максимальна кількість балів – 50.

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

- Володіти теоретичним матеріалом із передбачених навчальним курсом тем.
- Виконати всі обов'язкові завдання, передбачені робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами.
- Пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача.

Орієнтовні теоретичні питання заліку (максимальна кількість балів - 50).

1. Методологічні засади сучасної постнекласичної психології
2. Особливості психологічної герменевтики
3. Теорія наративу як наукова проблема
4. Ключові поняття наратології
5. Наративна психологія як напрям психологічних досліджень
6. Методологічні засади наративної психології
7. Поняття дискурсу та наративу
8. Наратив як модель світу
9. Наратив як особливий вид дискурсу
10. Зв'язок мови і мислення у творенні наративів
11. Загальна характеристика оповідних текстів
12. Основні функції наративу
13. Типологія текстів-наративів
14. Загальна характеристика методу оповідання історій у психотерапії

15. Особливості наративної роботи з клієнтом
16. Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду
17. Специфіка дослідження клієнтських автонаративів
18. Рівні функціонування наративів
19. Типологія автонаративів
20. Особливості емоційно-нейтрального типу автонаративу
21. Емоційно-позитивний тип автонаративу
22. Емоційно-негативний тип автонаративу
23. Амбівалентний тип автонаративу
24. Особливості функціонування наративів дорослих
25. Особливості функціонування дитячих наративів
26. Роль наративу у формуванні особистісної ідентичності
27. Наративні практики особистісного зростання
28. Загальна характеристика методу оповідання історій у психотерапії
29. Особливості наративної роботи з клієнтом
30. Автонаратив як спосіб узагальнення життєвого досвіду
31. Специфіка дослідження клієнтських автонаративів
32. Рівні функціонування наративів

Професійно-орієнтоване завдання (виконується протягом вивчення навчальної дисципліни). Максимальна кількість балів – 50.

Список рекомендованої літератури до курсу:

1. Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. — М.: Прогресс, 1989. — 615 с.
2. Бахтин М. Литературно-критические статьи / Михаил Бахтин. — М.: Худ. лит., 1981. — 541 с.
3. Брокмейер Й., Харре Р. Нарратив: проблемы и обещания одной альтернативной парадигмы // Вопросы философии, 2000, №3. - С. 29-42.
4. Гадамер Г. Герменевтика і поетика: [вибрані твори]; пер. з нім. / Гадамер Ганс-Георг. — К.: Юніверс, 2001. — 288 с.
5. Знаков В. В. Психология понимания: Проблемы и перспективы. – М.: Институт психологии РАН», 2005. – 448 с.
6. Капленко О. Наратив як модель світу: структурна побудова і проекція в художній текст / Слово і час. — 2003. — № 11. — С. 10—16.
7. Карпенко З.С. Герменевтика психологічної практики. – К.: Рута, 2001. – 160 с.
8. Лотман Ю. М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М.: Языки русской литературы, 1999. – 464 с.
9. Мухелишвили Н. Л., Шрейдер Ю. А. Значение текста как внутренний

образ // Вопросы психологии, 1007, №3.- С. 79-91.

10. Поповская (Лисоченко) Л.В. Лингвистический анализ художественного текста в вузе: Учеб. пособие для студ. филол. фак-тов. 2-е изд., доп. и перераб. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2006. – 512 с.
11. Потебня О. Думка й мова / Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.; за ред. М. Зубрицької. — Львів: Літопис, 1996. — 633 с.
12. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості: монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – Кіровоград: Інекс – ЛТД, 2013. – 276 с.
13. Сіверська С. Наратологія: джерела, здобутки, перспективи [Електронний ресурс] / Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2011. — № 1. — Режим доступу до журн.: <http://www.nbuiv.gov.ua>. — (Серія «Філологічні науки»).
14. Ткачук О. Наратологічний словник / О. Ткачук. — Тернопіль: Астон, 2002. — 173 с.
15. Трубина Е. Нарратология: основы, проблемы, перспективы: [материалы к спец. курсу] [Електронний ресурс] / Елена Трубина. — Екатеринбург: Изд-во Урал. ун-та, 2002. — 103 с. — Режим доступу : http://www2.usu.ru/phiosphy/soc_phil/rus/courses/narratology.html.
16. Чепелева Н. В. Психологические механизмы понимания и интерпретации личного опыта. // Актуальні проблеми психології. Том 2. Психологічна герменевтика / за ред. Н. В. Чепелевої. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 3-13.
17. Чепелева Н. В. Психологические механизмы понимания и интерпретации личного опыта. // Актуальні проблеми психології. Том 2. Психологічна герменевтика / за ред. Н. В. Чепелевої. – К., 2002. – Вип. 2. – С. 3-13.
18. Чепелева Н. В., Яковенко Л. Ф. Теоретические положения нарративной психологии. - Психологічна герменевтика / За ред. Н. В. Чепелевої. – Київ, 2001. – С. 63-75.
19. Чепелева Н. В., Яковенко Л. Ф. Теоретические положения нарративной психологии. - Психологічна герменевтика / За ред. Н. В. Чепелевої. – Київ, 2001. – С. 63-75.
20. Чепелева Н. В. Проблемы психологической герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
21. Чепелева Н. В. Проблемы психологической герменевтики / Монографія / за ред. Н. В. Чепелевої. – К.: Міленіум, 2004. – 276 с.
22. Шмидт В. Нарратология. — М.: Языки славянской культуры, 2003. — 312 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПМР ТА ЗАЛІКОВОЇ РОБОТИ

ОЦІНКА	ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ
Тестові завдання (max – 20 балів)	
5 балів	Правильна відповідь на кожне тестове завдання
0 балів	Неправильна відповідь на тестове завдання
Теоретичне завдання (max – 30 балів)	
0-5 балів	Структурованість відповіді, наявність внутрішньої логіки у викладі матеріалу
0-10 балів	Повні та вичерпні визначення основних понять
0-5 балів	Опора на першоджерела, цитування основних ідей
0-10 балів	Повнота відповіді, аналіз усіх аспектів проблеми
Практичне завдання (max – 50 балів)	
0-10 балів	Повнота виконання завдання, дотримання усіх вимог
0-10 балів	Правильність та вичерпність формулювань
0-10 балів	Повні та чіткі визначення усіх понять
0-10 балів	Розгляд можливих альтернативних схем аналізу
0-10 балів	Обґрунтовані пояснення усіх міркувань
Професійно-орієнтоване завдання (max – 50 балів)	
0-10 балів	Звіт за результатами дослідження повний, структурований, виконаний з дотриманням вимог до структури, оформлення
0-10 балів	Обґрунтовано актуальність дослідження, усі структурно-методологічні елементи роботи (об'єкт, предмет роботи, мета, гіпотеза, завдання, методи та процедура дослідження, його наукова новизна, практичне та теоретичне значення, умови забезпечення надійності та вірогідності результатів) сформульовані правильно та вичерпно
0-10 балів	Подано детальний опис методів та процедури дослідження, хід аналізу отриманих результатів, їх ґрунтовна інтерпретація
0-10 балів	Висновки відображують основні результати дослідження, сформульовані чітко та вичерпно
0-5 балів	Список використаних джерел подано в алфавітному порядку та оформлено відповідно до основних бібліографічних вимог
0-5 балів	Текст написаний грамотно з дотриманням усіх вимог наукового стилю сучасної української мови

Навчальне видання

Укладач

МАРЧУК КАТЕРИНА Анатоліївна

Наративна психологія

Методичні рекомендації

Надруковано з оригінал-макета укладачів

Підписано до друку 28.04.17. Формат 60х90/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Ум.друк. арк. 10.93. Обл. вид.арк. 7.94. Наклад 300. Зам. 161.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ЖТ №10 від 07.12.04 р.

електронна пошта (E-mail): zu@zu.edu.ua